אֶחָד קוֹרֵא כֻּלָּם, (טז) [ז]וּמַתְחִילִין (יז) * בִּפְסוּקִים (ז) [ז] שֶׁלִּפְנֵיהֶם וּמְסַיֵּם בִּפְסוּקִים שֶׁלְּאַחֲרֵיהֶם. אֲבָל קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה (יח) יְכוֹלִין לְהַפְסִיק בָּהֶם, [ח]וְאַף עַל פִּי כֵן נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בָּהֶם. (וְכֵן נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לִקְרוֹת אֶחָד *בִּשְׁמוֹ לַעֲלוֹת אֶלָּא קוֹרִין (יט) מִי שֶׁיִּרְצֶה): ז (כ) [ט]שְׁמוֹנָה פְּסוּקִים אַחֲרוֹנִים שֶׁבַּתּוֹרָה, (כא) אֵין מַפְסִיקִין בָּהֶם אֶלָּא יָחִיד קוֹרֵא אֶת כֻּלָּם: ח [י]מִשִּׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז וְאֵילָךְ מַפְטִירִין תְּלָת דְּפֻרְעָנוּתָא, שְׁבַע דְּנֶחָמְתָא, תַּרְתֵּי דִּתְיוּבְתָּא. תְּלָת דְּפֻרְעָנוּתָא, 'דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ' (ירמיה א א), (ח) (כב) 'שִׁמְעוּ דְּבַר ה'' (שם ג ד) 'חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ' (ישעיה א א). שְׁבַע דְּנֶחָמְתָא, 'נַחֲמוּ' (שם מ א), 'וַתֹּאמֶר צִיּוֹן' (שם מט יד)

ז בְּרַיְיתָא שָׁם (מגילה לא:) וּכְפֵרוּשׁ הָרַב רַבֵּנוּ מָנוֹחַ. ח הָרַמְבַּ"ם (תפלה פי"ג ה"ז). ט מֵימְרָא דְּרַבָּה מְנָחוֹת ל' (ע"א). י טוּר בְּשֵׁם פְּסִיקְתָּא.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ז] **שֶׁלִּפְנֵיהֶם.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שַׁעַר אֶפְרַיִם שַׁעַר ז' (סכ"ג) וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

יְחַלְּקוּ הַפָּרָשָׁה יוֹתֵר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: (ז) **שֶׁלִּפְנֵיהֶם.** הַיְנוּ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיהֶם, וְעַיֵּן סִימָן קל"ח (סק"ב) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. בִּתְשׁוּבַת צֶמַח צֶדֶק (סי' נו) נִדְחַק לְיַשֵּׁב מִנְהָגֵנוּ שֶׁמַּתְחִילִין בִּקְלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וְאֵין מַתְחִילִין שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיהֶם, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּיַתְחִיל שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיהֶם, וְהַמִּנְהָג נִתְפַּשֵּׁט מִפְּנֵי שֶׁקּוֹרִין לְהָרַב הָאַב בֵּית דִּין בְּכָל שַׁבָּת לִשְׁלִישִׁי וְאִם כֵּן צְרִיכִים לִקְרוֹת עִמּוֹ עַד הַתּוֹכֵחָה וְלָכֵן מַתְחִילִין בַּתּוֹכֵחָה, אֲבָל מוּטָב שֶׁהָרַב יִמְחֹל עַל כְּבוֹדוֹ וְיַעֲלֶה לִרְבִיעִי בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת אוֹ יַתְחִיל לְמַפְרֵעַ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים. עַיֵּן סוֹף סִימָן קל"ז (ס"ו). וּבִכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה כָּתַב שֶׁבִּמְקוֹמוֹ נוֹהֲגִים לִקְרוֹת לְהֶחָכָם בַּתּוֹכֵחוֹת וּבְשִׁירַת הַיָּם וּבַעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, וְקֹדֶם שֶׁיִּקְרָא הַתּוֹכֵחוֹת אוֹמֵר 'מוּסַר ה' בְּנִי אַל תִּמְאָס כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב' וְגוֹ' (משלי ג יא), וְקֹדֶם שֶׁיִּקְרָא הַדִּבְּרוֹת אוֹמֵר 'רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם' (תהלים סח יח). גַּם נוֹהֲגִין לִקְרוֹת לְלֵוִי פָּרָשַׁת הָעֵגֶל וְקוֹרִין אוֹתוֹ בְּקוֹל נָמוּךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. מַהֲרִי"ל (הל' קריאת התורה) הִקְפִּיד עַל מִי שֶׁעָלָה לַתּוֹכֵחָה, דְּדַוְקָא הַשַּׁמָּשׁ שֶׁשּׂוֹכְרִין אוֹתוֹ לְכָךְ אֵין קְפִידָא. כָּתַב בִּצְרוֹר הַמֹּר (פרשת מסעי), מ"ב מַסָּעוֹת שֶׁבְּפָרָשַׁת 'אֵלֶּה מַסְעֵי' אֵין לְהַפְסִיק בָּהֶם שֶׁהוּא נֶגֶד שֵׁם מ"ב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) עַיֵּן שָׁם: (ח) **'שִׁמְעוּ'.** וְאִם טָעָה וְהִפְטִיר בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹן בְּפָרָשָׁה דְּיוֹמָא, יַפְטִיר לְשַׁבָּת הַבָּאָה 'דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ' וְגַם 'שִׁמְעוּ' מִפְּנֵי שֶׁהֵם סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ. צֶמַח צֶדֶק, מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט), עַיֵּן סִימָן תכ"ה (ס"א). מַה שֶּׁכָּתוּב בַּחֲמָשִׁים 'וַיִּבְרַח יַעֲקֹב' (הושע יב יג) לְפָרָשַׁת 'וַיִּשְׁלַח', טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְשַׁיְכָא לְפָרָשַׁת 'וַיֵּצֵא'. לְבוּשׁ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **בִּפְסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיהֶם.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן קְרִיאַת הַתּוֹכֵחָה. וְהִנֵּה רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה בְּעִנְיָן זֶה בֵּין הֶהָמוֹן, שֶׁיֵּשׁ מְקוֹמוֹת מִן הַיִּשּׁוּבִים שֶׁבְּהַגִּיעָם לְסֵדֶר 'בְּחֻקֹּתַי' וְ'כִּי תָבוֹא' אֵין קוֹרְאִין בַּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת זוֹ, וְכַמָּה רָעוֹת עוֹשִׂין, אֶחָד שֶׁאֵין מְקַיְּמִין קְרִיאַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא תַּקָּנָה קְדוּמָה מִימוֹת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְגַם עַל מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב (משלי ג יא) 'מוּסַר ה' בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ', וְגַם הוּא טָעוּת מֵעִקָּרוֹ, דְּכִי מִפְּנֵי שֶׁאֵין קוֹרְאִין בַּתּוֹרָה וְאֵין רוֹצִין לְהַבִּיט בַּתּוֹכֵחָה בְּטוּחִים הֵם שֶׁלֹּא יָחוּל עֲלֵיהֶם הַתּוֹכֵחָה, וְאַדְרַבָּה חַס וְשָׁלוֹם. וְדוֹמֶה זֶה הַדָּבָר לְאֶחָד שֶׁהִתְרוּ בּוֹ מַכִּירָיו שֶׁלֹּא יֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַהוּא שֶׁהוּא מָלֵא בּוֹרוֹת וּפְחָתִים, וְעָנָה לָהֶם אֲנִי אֵינֶנִּי יָרֵא מִן הַפְּחָתִים יֵשׁ לִי מִכְסֶה עָבָה וַאֲכַסֶּנָּה עַל עֵינַי שֶׁלֹּא אֶרְאֶה אוֹתָם, וַאֲפִלּוּ כִּי אֶפֹּל חָלִילָה לֹא יַלְעִיגוּ מִמֶּנִּי מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עֵינַי מְכֻסִּים וְלֹא רָאִיתִי אוֹתָם, הַאִם יֵשׁ שְׁטוּת גָּדוֹל מִזֶּה, אַדְרַבָּה כָּל מַה שֶּׁמַּסְגִּיר יוֹתֵר עֵינָיו הִיא הַסִּבָּה הַגּוֹרֶמֶת לְהַזִּיק לְנַפְשׁוֹ וְיִהְיֶה לְלַעַג וּלְבִזָּיוֹן חַס וְשָׁלוֹם לַכֹּל, וְהַנִּמְשָׁל מוּבָן. וַאֲנִי דָּן אוֹתָם לְכַף זְכוּת מִפְּנֵי שֶׁיְּרֵאִין שֶׁלֹּא יָבוֹא לְאִנְצוּיֵי חַס וְשָׁלוֹם אֵצֶל סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁזֶּה יֹאמַר עַל זֶה שֶׁיַּעֲלֶה לַתּוֹכֵחָה וְזֶה עַל זֶה, אֲבָל הֲלֹא יֵשׁ עֵצָה גַּם לָזֶה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַקּוֹרֵא בְּעַצְמוֹ יַעֲלֶה לַתּוֹרָה לְפָרָשָׁה זוֹ וּבָזֶה אֵין שׁוּם חֲשָׁשׁ כְּלָל לְכֻלֵּי עָלְמָא, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא כֹּהֵן גַּם כֵּן יֵשׁ עֵצָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז). וַאֲפִלּוּ אִם הַסִּדְרָה 'בְּהַר' 'בְּחֻקֹּתַי' הֵם מְחֻבָּרוֹת, גַּם כֵּן יֵשׁ עֵצָה לַכֹּהֵן שֶׁעַד פָּסוּק 'וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם' (ויקרא כו ה) יִהְיֶה שִׁשָּׁה קְרוּאִים, [וְאַף שֶׁהָרְגִילוּת תָּמִיד לְהִתְחַבֵּר הַשְּׁנֵי סְדָרוֹת בְּפָרָשָׁה רְבִיעִי, אֵין קְפִידָא בַּדָּבָר כַּיָּדוּעַ], כִּי יְחַבֵּר לְמִי שֶׁיַּעֲלֶה לַתּוֹרָה לְשִׁשִּׁי פָּרָשַׁת 'בְּהַר' עִם פָּרָשַׁת 'בְּחֻקֹּתַי' עַד 'לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם' כַּנַּ"ל, וּמִן פָּסוּק (שם פסוק ו) 'וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ' עַד (שם פסוק י) 'אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם' יִקְרָא לִשְׁבִיעִי, וּמִן (שם פסוק ט) 'וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן' עַד סוֹף סֵדֶר 'בְּחֻקֹּתַי' יִקְרָא הַשַּׁ"ץ הַכֹּהֵן בְּעַצְמוֹ בְּתוֹר אַחֲרוֹן:

* **בִּשְׁמוֹ לַעֲלוֹת אֶלָּא קוֹרִין מִי שֶׁיִּרְצֶה.** הִנֵּה לִכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִלָּשׁוֹן זֶה שֶׁיֹּאמַר יַעֲמֹד מִי שֶׁיִּרְצֶה, אֲבָל לֹא נְהִירָא לְחַדֵּשׁ עִנְיָן כָּזֶה שֶׁאֵין לָזֶה טַעַם, וְגַם אֵין נוֹהֲגִין כֵּן כִּי יוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּשְׁאֲלוּ מִתְּחִלָּה מִי יִרְצֶה לַעֲלוֹת אוֹ יַבְטִיחוּ לִתֵּן דְּבַר מָה לְמִי שֶׁדְּחִיקָא לֵיהּ שַׁעְתָּא וְיִקְרָאוּהוּ בִּשְׁמוֹ. וְנִרְאֶה לִי דְּאִין הָכִי נַמִּי קָאָמַר רַמָּ"א דְּלֹא יִקְרְאוּ סְתָם לְאֶחָד בִּשְׁמוֹ שֶׁיַּעֲלֶה, אֶלָּא לְמִי שֶׁיֵּדְעוּ מִתְּחִלָּה שֶׁיִּתְרַצֶּה לַעֲלוֹת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וַהֲגַם דְּהַלָּשׁוֹן קְצָת דָּחוּק מִכָּל מָקוֹם הַכַּוָּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְכֵן מַשְׁמַע בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה בְּסִימָן זֶה (אות ד), וּלְעֵיל בְּסִימָן קל"ט (אות א) עַיֵּן שָׁם. וּמִדִּבְרֵי הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ח) מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה שֶׁמְּפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ מִתְּחִלָּה, וְלֹא נְהִירָא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

זֶה בְּתוֹכַחַת ה' יִתְבָּרַךְ: (טז) **וּמַתְחִילִין וְכוּ'.** דְּאָמְרוּ חֲזַ"ל (ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקעח) שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ בְּדִין שֶׁיִּהְיוּ בָּנַי מְבָרְכוּנִי עַל הַצָּרוֹת שֶׁלָּהֶם, אֶלָּא יִקְרָא אֶחָד הַכֹּל וְיַתְחִיל בְּדָבָר אֶחָד וִיסַיֵּם בְּדָבָר אַחֵר וְיוּכַל לְבָרֵךְ תְּחִלָּה וָסוֹף. עַד כָּאן לְשׁוֹנָם. וּמִשּׁוּם זֶה לְבַד הָיָה דַּי שֶׁיַּתְחִיל בְּפָסוּק אֶחָד מִלִּפְנֵי הַתּוֹכֵחָה וּפָסוּק אֶחָד אַחַר הַתּוֹכֵחָה, אֶלָּא מִפְּנֵי דְּקַיְימָא לָן דְּאֵין מַתְחִילִין בְּפָרָשָׁה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְכֵן אֵין מְסַיְּמִין סָמוּךְ לְפָרָשָׁה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, לְכָךְ צָרִיךְ לְהַתְחִיל שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים מִקֹּדֶם הַתּוֹכֵחָה וְכֵן שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אַחַר הַתּוֹכֵחָה. (וְזֶהוּ בְּפָרָשַׁת 'בְּחֻקֹּתַי' שֶׁיֵּשׁ שָׁם שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים קֹדֶם כְּלוֹת הַפָּרָשָׁה, וּבְפָרָשַׁת 'תָבוֹא' (ט) דַּי בְּפָסוּק אֶחָד 'אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית' (דברים כח סט) שֶׁמִּסְתַּיֵּם בָּזֶה הַפָּרָשָׁה): (יז) **בִּפְסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיהֶם.** וּבְמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁהָרַב אַב בֵּית דִּין יִהְיֶה שְׁלִישִׁי אֲפִלּוּ בְּפָרָשַׁת 'בְּחֻקֹּתַי', וְאִם כֵּן שׁוּב לֹא יִשָּׁאֵר לְהַתְחִיל שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים מִקֹּדֶם קְרִיאַת הַתּוֹכֵחָה, (י) יֵשׁ לְהַתְחִיל עוֹד הַפַּעַם לִקְרוֹת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים לְמַפְרֵעַ, אַךְ נָכוֹן הַדָּבָר שֶׁהָרַב יִמְחֹל עַל כְּבוֹדוֹ וְיַעֲלֶה לִרְבִיעִי בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת. מַהֲרִי"ל (הל' קריאת התורה) הִקְפִּיד עַל מִי שֶׁעָלָה לַתּוֹכֵחָה, דְּדַוְקָא הַשַּׁמָּשׁ שֶׁשּׂוֹכְרִין אוֹתוֹ לָזֶה אֵין קְפִידָא. וּמִכָּל מָקוֹם אִם קְרָאוּהוּ בְּוַדַּאי צָרִיךְ לַעֲלוֹת (דְּמִי שֶׁקְּרָאוּהוּ לַעֲלוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹלֶה גּוֹרֵם שֶׁיִּתְקַצְּרוּ יָמָיו) וְלֹא יֶאֱרַע לוֹ שׁוּם דָּבָר רַע, (יא) דְּכֵיוָן שֶׁעוֹלֶה מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע. וּבְהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַקּוֹרֵא בְּעַצְמוֹ עוֹלֶה, וְנָכוֹן הוּא, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא כֹּהֵן יָכוֹל לִקְרוֹת (יב) מִתְּחִלַּת פָּרָשַׁת 'בְּחֻקֹּתַי' עַד אַחַר הַתּוֹכֵחָה, וּמִנְיַן הַקְּרוּאִים יַשְׁלִים מִשָּׁם וָהָלְאָה וּבְפָרָשַׁת 'תָבוֹא' יְצַמְצֵם שֶׁיִּשְׁתַּלֵּם מִנְיַן הַקְּרוּאִים עַד שָׁם וְהוּא יִהְיֶה אַחֲרוֹן, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בפסוקים): (יח) **יְכוֹלִין לְהַפְסִיק בָּהֶם.** שֶׁהֵם אֵינָן חֲמוּרוֹת כָּל כָּךְ, שֶׁנֶּאֶמְרוּ (יג) רַק בִּלְשׁוֹן יָחִיד וּמֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ אֲמָרוֹ, שֶׁהֲרֵי בְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה כְּתִיב 'יַדְבֵּק ה' בְּךָ' (דברים כח כא) 'יְשַׁלַּח ה' בְּךָ' (שם פסוק כ) [שֶׁאַף שֶׁהַכֹּל הָיָה עַל יְדֵי צִוּוּי ה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּסוֹף הַפָּרָשָׁה 'אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה לִכְרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וְגוֹ' (שם פסוק סט) עִם כָּל זֶה בְּשָׁעָה שֶׁאֲמָרָן הָיָה מִפִּי עַצְמוֹ], מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים הַדִּבְּרוֹת נֶאֶמְרוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה כִּי שְׁכִינָה הָיְתָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, (יד) שֶׁהֲרֵי אֲמָרוֹ בִּלְשׁוֹן מְשַׁלְּחוֹ, 'וְנָתַתִּי' (ויקרא כו יז) 'וְהִפְקַדְתִּי' (שם פסוק טז) 'וְהִשְׁלַחְתִּי' (שם פסוק כב) מִי שֶׁהַיְכֹלֶת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת כָּךְ: (יט) **מִי שֶׁיִּרְצֶה.** דְּשֶׁמָּא לֹא יִרְצֶה לַעֲלוֹת אוֹתוֹ שֶׁיִּקְרְאוּהוּ וְיָבֹא לָקֹץ בַּתּוֹכָחוֹת, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בשמו): ז (כ) **שְׁמוֹנָה וְכוּ'.** דְּהַיְנוּ מִ'וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה' (דברים לה ה): (כא) **אֵין מַפְסִיקִין בָּהֶם.** לְחַלְּקָן לִשְׁנֵי קְרוּאִים, וְהַטַּעַם דְּיֵשׁ בָּהֶן שִׁנּוּי מִשְּׁאָר סֵפֶר תּוֹרָה, דִּיהוֹשֻׁעַ כְּתָבָן. וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּמֹשֶׁה כְּתָבָן בְּדֶמַע, (טו) הוֹאִיל שֶׁיֵּשׁ שִׁנּוּי בָּהֶן שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּדֶמַע נִשְׁתַּנּוּ שֶׁלֹּא לְחַלְּקָן כִּשְׁאָר סֵפֶר תּוֹרָה. כָּתַב בְּסֵפֶר צְרוֹר הַמֹּר (פרשת מסעי) אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם מַסָּעוֹת שֶׁבְּפָרָשַׁת 'אֵלֶּה מַסְעֵי', אֵין לְהַפְסִיק בָּהֶם, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שֵׁם מ"ב [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]: ח (כב) **'שִׁמְעוּ'.** וְאִם טָעָה וְהִפְטִיר בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹן בְּפָרָשָׁה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ט) פָּשׁוּט: (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יא) אַחֲרוֹנִים: (יב) פָּשׁוּט: (יג) גְּמָרָא (מגילה לא:): (יד) רַשִׁ"י (שם ד"ה משה): (טו) גְּמָרָא (מנחות ל.):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ סִימָן תכח

'עֲנִיָּה סֹעֲרָה' (ישעיה נד יא), 'אָנֹכִי' (שם נא יב), 'רָנִּי עֲקָרָה' (שם נד א), 'קוּמִי אוֹרִי' (שם ס א), 'שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ' (שם סא י). וּבְיוֹם צוֹם גְּדַלְיָה בְּמִנְחָה מַפְטִירִין 'דִּרְשׁוּ' (שם נה ו). וּבְשַׁבָּת שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים [*] (כג) מַפְטִירִים כ לְעוֹלָם 'שׁוּבָה' (הושע יד ב). וּכְשֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּב"ג, שֶׁיֵּשׁ שַׁבָּת בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת וְקוֹרִין בּוֹ 'הַאֲזִינוּ', מַפְטִיר בּוֹ 'וַיְדַבֵּר דָּוִד' (שמואל ב' כב א). לוְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכְּשֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּב"ג, שֶׁ'וַיֵּלֶךְ' בֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, (כד) מַפְטִירִין בּוֹ 'דִּרְשׁוּ' (ישעיה נה ו), וּבְשַׁבָּת שֶׁבֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת שֶׁקּוֹרִים 'הַאֲזִינוּ', (כה) מַפְטִירִים 'שׁוּבָה' (הושע יד ב). הַגָּהּ: וְהַמִּנְהָג כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה. וּבִשְׁאָר שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה מַפְטִירִין מֵעֵין הַפָּרָשָׁה (טור), וּכְשֶׁקּוֹרִין שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת מַפְטִירִים בָּאַחֲרוֹנָה (מרדכי פרק בני העיר (סי' תתלא)), מִלְבַד בְּ'אַחֲרֵי מוֹת' וּ'קְדוֹשִׁים' דְּמַפְטִירִין 'הֲלֹא כִּבְנֵי' (ט) כֻּשִׁיִּים' (עמוס ט ז) (כו) שֶׁהִיא הַפְטָרַת 'אַחֲרֵי מוֹת' (מנהגים (מנהג של שבת)). וְנוֹהֲגִין לְהַפְטִיר בַּחֲתֻנָּה 'שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ' (ישעיה סא י), וְאֵין דּוֹחִין מִפָּנֶיהָ שׁוּם הַפְטָרָה הַנִּזְכֶּרֶת כָּאן וְלֹא שֶׁל אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת וְלֹא שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ 'מָחָר חֹדֶשׁ' אוֹ חֲנֻכָּה אוֹ שִׁירָה (מרדכי פרק בני העיר (סי' תתלא) והטור ומנהגים (דיני יוצרות וההפטרות)), אֲבָל שְׁאָר הַפְטָרוֹת דּוֹחִין מִפָּנֶיהָ. וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תכ"ה (ס"ב) דְּאֵין מְדַלְּגִין מִנָּבִיא לְנָבִיא. (וְגַם נִתְבָּאֵר שָׁם סָעִיף ב' אִם דּוֹחִין מִפְּנֵי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אַחַת מֵאֵלּוּ הַפְטָרוֹת שֶׁנִּזְכָּרוֹת כָּאן):

כ בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וכשחל) וּמִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק י"ג מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (הי"ט) וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת (לא: ד"ה ר"ח) וְהַמָּרְדְּכֵי בְּפֶרֶק ד' דְּמְגִלָּה (סי' תתלא). ל טור.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ט) כֻּשִׁיִּים. וְכֵן כָּתְבוּ הַבַּ"ח (ד"ה ומ"ש בפסיקתא) וּמַטֵּה מֹשֶׁה (סי' תכד) וְהָאֲגֻדָּה, דְּלֹא כִּלְבוּשׁ (ס"ח) שֶׁכָּתַב לְהַפְטִיר 'הֲתִשְׁפֹּט' (יחזקאל כד), שֶׁכְּבָר הֵעִיד הַבַּ"ח שֶׁבְּכָל קְהִלּוֹת נוֹהֲגִין כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמָּ"א. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י). וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת רִי"ט (ח"ב או"ח) סִימָן ד' לָמָּה דַּוְקָא 'חֻקַּת' וּ'בָלָק' מְחֻבָּרִים:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי אֲדֹנִי אָבִי זְקֵנִי בִּבְכוֹר שׁוֹר בִּמְגִלָּה דַּף ל"א (ע"א) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַטַּ"ז בָּזֶה: [בשו"ע] מַפְטִירִים לְעוֹלָם 'שׁוּבָה'. עַיֵּן בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם שַׁעַר ט' סָעִיף כ"ח שֶׁיֵּשׁ מוֹסִיפִין מִנָּבִיא יוֹאֵל, וְיֵשׁ מוֹסִיפִין עוֹד פְּסוּקֵי מִיכָה, 'מִי אֵל כָּמוֹךָ' (ז יח). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סי' תרג סק"ב) שֶׁכָּתַב שֶׁכֵּן נָהֲגוּ בִּפְרָאג, וּבְדָגוּל מֵרְבָבָה הֵבִיא הָאֵלִיָּה רַבָּה וְכָתַב וְלֹא יָדַעְתִּי לָזֶה טַעַם דְּהָנֵי תַּרְתֵּי לָמָּה, (רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעִקָּר טַעַם הַהוֹסָפָה שֶׁלֹּא לְסַיֵּם 'וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם' (הושע יד י), וְאִם כֵּן בְּחַד סַגִּי), וְדַעְתּוֹ לְהַכְרִיעַ שֶׁאִם קוֹרִים 'וַיֵּלֶךְ' בְּשַׁבַּת שׁוּבָה יֵשׁ לְסַיֵּם בִּפְסוּקֵי מִיכָה, וְאִם קוֹרִין 'הַאֲזִינוּ' יֵשׁ לְסַיֵּם בִּפְסוּקֵי יוֹאֵל, עַיֵּן שָׁם מִלְּתָא בְּטַעְמָא וְהַכֹּל כְּפִי הַמִּנְהָג:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּיוֹמָא, (טז) יַפְטִיר בְּשַׁבָּת הַבָּאָה 'דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ' וְגַם 'שִׁמְעוּ' מִפְּנֵי שֶׁהֵם סְמוּכוֹת זוֹ לָזוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) בְּשֵׁם צֶמַח צֶדֶק (סי' קכו)]. מַה שֶּׁכָּתוּב בַּחֻמָּשִׁים הַפְטָרַת 'וַיִּשְׁלַח' 'וַיִּבְרַח יַעֲקֹב' (הושע יב יג) הוּא טָעוּת, אֶלָּא בְּ'וַיֵּצֵא' מַפְטִירִין מִן 'וַיִּבְרַח' עַד סוֹף הוֹשֵׁעַ וְאַחַר כָּךְ פְּסוּקִים מִיּוֹאֵל 'וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל' וְגוֹ' 'וִידַעְתֶּם' וְגוֹ' (שם ב כו־כז). וְהוּא מִטַּעַם שֶׁצָּרִיךְ לְסַיֵּם בְּדָבָר טוֹב וּבְהוֹשֵׁעַ נִסְתַּיֵּם 'וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם' (שם יד י), וּבְ'וַיִּשְׁלַח' מַפְטִירִין מִן 'וְעַמִּי תְלוּאִים' (שם יא ז) וְגַם מִקְצָת 'וַיִּבְרַח יַעֲקֹב' (שם יב יג) עַד 'וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי' (שם יג ד). וְעַל פִּי הַגְּרָ"א נוֹהֲגִין לְהַפְטִיר בְּפָרָשַׁת 'וַיִּשְׁלַח' 'חֲזוֹן עֹבַדְיָה' (עובדיה א א) [חַיֵּי אָדָם (כלל קי"ח סי"ז)]: (כג) מַפְטִירִין לְעוֹלָם 'שׁוּבָה' (הושע יד ב). וּלְפִי שֶׁבְּהוֹשֵׁעַ הוּא סִיּוּם הַהַפְטָרָה זוֹ 'וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם' (שם פסוק ו) וְאֵין מְסַיְּמִין בָּזֶה, לְכָךְ מוֹסִיפִין בּוֹ פְּסוּקִים. (יז) יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁמּוֹסִיפִין פְּסוּקֵי מִיכָה 'מִי אֵל כָּמוֹךָ' וְגוֹ' (מיכה ז יח) (יח) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁמּוֹסִיפִין פְּסוּקֵי יוֹאֵל 'תִּקְעוּ שׁוֹפָר' וְגוֹ' (יואל ב טו־כז), וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סי' תרג סק"ב) כָּתַב שֶׁבִּפְרָאג נָהֲגוּ לְהוֹסִיף פְּסוּקֵי מִיכָה וְגַם פְּסוּקֵי יוֹאֵל, וּבְדָגוּל מֵרְבָבָה הִכְרִיעַ דְּאֵין צָרִיךְ לְהוֹסִיף מִשְּׁתֵּיהֶם, אֶלָּא דִּכְשֶׁקּוֹרִין 'וַיֵּלֶךְ' בְּשַׁבָּת שׁוּבָה יֵשׁ לְסַיֵּם בִּפְסוּקֵי מִיכָה [דְּהוּא מֵעֵין הַפָּרָשָׁה, וַיֵּלֶךְ דִּכְתִיב 'וְחָרָה אַפִּי' וְגוֹ' (דברים לא יז), וּבִפְסוּקֵי מִיכָה כְּתִיב 'לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ' (מיכה ז יח)]. וּכְשֶׁקּוֹרִין 'הַאֲזִינוּ' בְּשַׁבָּת שׁוּבָה יֵשׁ לְסַיֵּם בִּפְסוּקֵי יוֹאֵל [דְּהוּא גַּם כֵּן מֵעֵין הַפָּרָשָׁה דִּכְתִיב בָּהּ (דברים לב ב) 'יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי' וְגוֹ' 'כִּשְׂעִירִם' וְגוֹ' 'וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב', וּבִפְסוּקֵי יוֹאֵל כְּתִיב 'וַיּוֹרֶד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה' וְגוֹ' (ב כג)]. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ד"ה מפטירים) שֶׁמְּסַיֵּם בָּזֶה שֶׁהַכֹּל כְּפִי הַמִּנְהָג: (כד) מַפְטִירִין בּוֹ 'דִּרְשׁוּ'. מִשּׁוּם דִּכְתִיב 'דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ' (ישעיה נה ו), וְאָמְרוּ חֲזַ"ל (ר"ה יח.) זֶהוּ בַּעֲשָׂרָה יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים: (כה) מַפְטִירִין 'שׁוּבָה'. דְּיָפָה (יט) צְעָקָה לָאָדָם בֵּין קֹדֶם גְּזַר דִּין בֵּין לְאַחַר גְּזַר דִּין (ר"ה טז.): (כו) שֶׁהִיא הַפְטָרַת 'אַחֲרֵי מוֹת'. מִפְּנֵי שֶׁהַהַפְטָרָה שֶׁל פָּרָשָׁה שְׁנִיָּה מַזְכֶּרֶת מִתּוֹעֲבַת יְרוּשָׁלַיִם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהֵן נִפְרָדוֹת שֶׁכְּבָר קָרְאוּ 'הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים' בְּפָרָשַׁת אַחֲרֵי, בְּהֶכְרֵחַ לְהַפְטִיר בְּפָרָשַׁת 'קְדֹשִׁים' 'הֲתִשְׁפֹּט' (יחזקאל כ ד). וְהִנֵּה הַלְּבוּשׁ (ס"ח) חוֹלֵק עַל רַמָּ"א, וְדַעְתּוֹ דְּגַם כְּשֶׁהִיא כְּפוּלָה קוֹרְאִין הַפְטָרָה אַחֲרוֹנָה, דְּהַיְנוּ שֶׁל פָּרָשַׁת קְדֹשִׁים. אֲבָל הַבַּ"ח (ד"ה ומה שכתב בפסיקתא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בְּכָל הַקְּהִלּוֹת כְּהָרַמָּ"א בָּזֶה. וְהוּא הַדִּין אִם שַׁבָּת פָּרָשַׁת 'אַחֲרֵי' הָיָה עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּמַפְטִירִין 'מָחָר חֹדֶשׁ', דְּמַפְטִירִין בְּשַׁבָּת פָּרָשַׁת 'קְדֹשִׁים' 'הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים' [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טז) וְכָתַב הַצֶּמַח צֶדֶק עוֹד בְּסִימָן קכ"ו דְּהוּא הַדִּין אִם טָעָה וְלֹא קָרָא הַפְטָרָה 'וַתֹּאמֶר צִיּוֹן' (ישעיה מט יד) בְּשַׁבָּת הַקָּבוּעַ לָהּ בְּפָרָשַׁת 'עֵקֶב', יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין לִקְרוֹתָהּ בְּפָרָשַׁת 'שׁוֹפְטִים' עִם הַפְטָרַת 'אָנֹכִי' (שם נא יב), דְּהַיְנוּ שֶׁיַּתְחִיל מִן 'וַתֹּאמֶר' עַד לִבְסוֹף פָּרָשַׁת 'אָנֹכִי'. [רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא יְדַלֵּג אֲפִלּוּ אֵיזֶה פְּסוּקִים שֶׁיֵּשׁ בָּאֶמְצַע, וְכַוָּנָתוֹ אִם קוֹרֵא בַּנָּבִיא וְיִצְטָרֵךְ לְחַפֵּשׂ עַל פָּרָשַׁת 'אָנֹכִי', הֲלֹא קַיְימָא לָן בְּסִימָן קמ"ד (ס"א) דְּבָעִינַן שֶׁלֹּא יִשְׁהָא בַּדִּלּוּג בְּעִנְיָן שֶׁיַּעַמְדוּ הַצִּבּוּר בִּשְׁתִיקָה. וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו']. וְכֵן אִם לֹא הִפְטִיר 'אָנֹכִי' בְּפָרָשַׁת 'שׁוֹפְטִים' יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין לַשַּׁבָּת הַבָּאָה לִקְרוֹתָהּ עִם 'רָנִּי עֲקָרָה' (שם נד א), דְּהַיְנוּ שֶׁיַּתְחִיל מִן 'אָנֹכִי' וְיִקְרָא עַד סוֹף 'רָנִּי עֲקָרָה'. וְהַפְטָרַת 'קוּמִי אוֹרִי' (שם ס א) שֶׁהוּא לְפָרָשַׁת 'תָבֹא', יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין בְּהַפְטָרַת 'שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ' (שם סא י) דְּשַׁיְכָא לְפָרָשַׁת 'נִצָּבִים'. וְהֶעְתִּיקוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני קדיש וסדר ההפטרה סי"א) לַהֲלָכָה, וְאַף שֶׁבְּמָגֵן אַבְרָהָם לֹא הֶעְתִּיקוֹ מַשְׁמַע דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ כָּל כָּךְ, עַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"י), מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל אֵלִיָּה רַבָּה וְדֶרֶךְ הַחַיִּים, וּבִפְרָט בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁקּוֹרִין בְּחֻמָּשִׁים וְיוּכַל לְחַפֵּשׂ מַהֵר נִרְאֶה שֶׁלְּכֻלֵּי עָלְמָא יֵשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן: (יז) אַבּוּדְרַהֶם (סדר הפרשיות וההפטרות): (יח) תּוֹסָפוֹת (מגילה לא. ד"ה ר"ח): (יט) מָרְדְּכַי (מגילה סי' תתלא). וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לִזְמַן זֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah